

Державне регулювання освітньо-наукового забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері цивільного захисту. Матеріали Інтернет-конференції. 19-20 березня 2014 р., м. Харків. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – С. 72-74.

Каріков С.А.

(доцент кафедри СіГД НУЦЗУ, к.і.н.)

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства у вищих навчальних закладах відбуваються суттєві зміни у підготовці фахівців. Їх зміст насамперед визначається зорієнтованістю на впровадження інноваційних досягнень у різних сферах суспільного життя. Важливим складником цього процесу постає використання інноваційних технологій у викладанні гуманітарних дисциплін, що є предметом нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Поняття інновації позначає новацію, яка досягла певного рівня сприйняття, поширення і використання соціумом, що створює передумови для соціокультурних змін на індивідуальному та надіндивідуальному рівнях [1, с. 105]. Внаслідок піднесення ролі інновацій в усіх сферах людської діяльності швидко продукуються, оновлюються, розповсюджуються знання про явища природи, технологічні та суспільні зміни. У зв'язку з цим у новій парадигмі освіти важливу роль відіграють аналітичні здібності фахівців – здатність відшукувати необхідну інформацію, точно формулювати проблеми та гіпотези, знаходити розв'язання складних міждисциплінарних завдань [2, с. 223]. Інноваційні технології в освіті спрямовані на запровадження в освітній практиці нових ідей, засобів навчання, організаційних підходів, наслідком чого стає підвищення рівня якості освіти, усебічний розвиток особистості як носія знань.

Особливості використання інноваційних технологій у викладанні гуманітарних дисциплін визначаються специфікою гуманітарного знання як

сфери, що охоплює не тільки теоретичні, але й практичні завдання суспільного життя. Відповідно, інновації в гуманітарній сфері у загальному вигляді можуть бути представлені як створення, підтримка, забезпечення і стимулювання нових соціальних практик.

Інноваційні технології дають змогу по-новому організувати як підготовку до навчальних занять з гуманітарних дисциплін, так і їх проведення. Зокрема, однією зі складових оптимізації структури освітнього процесу є впровадження нових форм навчання та контролю знань, посилення значення самостійної навчальної роботи студентів. За сучасних соціально-економічних умов без збільшення частки самостійного засвоєння матеріалу і набуття навичок самоосвіти неможливо стати конкурентоспроможним фахівцем. Нині для повноцінної підготовки до занять вже недостатньо створення традиційного навчально-методичного комплексу (текст лекцій, контрольні питання, література). Специфіка змісту деяких гуманітарних дисциплін (зокрема, «Історія України», «Політологія»), що має відбивати усю складність динамічного розвитку суспільства, потребує регулярного оновлення навчального матеріалу. Внаслідок цього варто створювати банк актуальних даних з відповідних дисциплін соціально-гуманітарного блоку: поточні новини, аналіз ситуації у країні та світі, новинні дайджести [3, с. 85].

Однією з сучасних інноваційних технологій проведення занять із гуманітарних дисциплін є турнір (історичний, соціологічний, філософський та ін.). Його проведення надає навчального процесу змагального характеру, сприяє розвитку навичок інтелектуальної колективної діяльності, публічних виступів, особистої відповідальності кожного учасника. Турніри можна проводити як всередині групи, так і між студентськими групами. Внутрішньогрупові турніри можуть проводитися кілька разів на семестр; їх тематика відповідає основним розділам курсу або найбільш важливих проблем. Викладач заздалегідь пропонує тему турніру, за якою студенти повинні вивчити матеріали лекцій, ознайомитися з основною і додатковою літературою. Завдання мають бути досить складними, щоб створювати

інтелектуальну напругу, і різноманітними, щоб виявляти різні здібності студентів: вміння працювати з текстами, дискутувати, аналізувати ситуації, робити висновки. Турнір між групами є змаганням більш високого рангу. Конкуруючі групи завчасно пропонують теми і готують реферати, з якими виступають на турнірі. Журі оцінює не тільки якість рефератів, їх зміст і форму, а й поведінку опонентів, актуальність та оригінальність теми домашнього завдання. Завершується турнір підбиттям підсумків, визначенням переможців та нагородженням [3, с. 84-85].

Широкі можливості запровадження інновацій у сферу викладання гуманітарних дисциплін створюються через використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Завдяки ІКТ різні форми занять (лекції, практичні заняття з навчальними комп'ютерними програмами, модульний контроль та ін.) можуть бути проведені як в аудиторії, так і дистанційно. Комплекс ІКТ дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання, що є однією з характеристик інноваційної моделі освіти.

Висновки. Отже, використання інноваційних технологій у викладанні гуманітарних дисциплін дає змогу підвищити активність суб'єктів навчання, удосконалити їх особистісні характеристики, забезпечити відповідність навчального матеріалу вимогам сьогодення. Наслідком цього має стати підготовка усебічно розвиненого фахівця, який гармонійно поєднує професійні та загальнокультурні якості.

Література

1.Цветкова В.Д. Новые возможности исследования новации и инновации в философии / В.Д.Цветкова // Вестник Челябинского государственного университета. – 2008. – №14. – С. 104–109.

2.Бойко А.М. Інноваційний характер сучасної освіти / А.М. Бойко // Філософські обрії. – 2008. – №19. – С. 223–234.

3.Соболев Ю.Н. Инновационные технологии в преподавании социально-гуманитарных дисциплин / Ю.Н. Соболев, А.А. Александров //

Вестник Санкт-Петербургского университета ГПС МЧС России. – 2010. – №02. – С. 82–86.

Анотація. Розглянуто особливості використання інноваційних технологій у викладанні гуманітарних дисциплін. Визначено роль інновацій як важливого засобу удосконалення підготовки та проведення навчальних занять з гуманітарних дисциплін. Зроблено висновок щодо значення інновацій для підвищення активності суб'єктів навчання, удосконалення їх особистісних якостей, відповідності навчального матеріалу вимогам сьогодення.